Kırsal mekan ve suç: Orta (Çankırı) örneği

Rural place and crime: the case of Orta (Çankırı)

Arslan ULUÇ¹ , Prof. Dr. Barış TAŞ²

¹Çankırı Karatekin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı, Türkiye

²Çankırı Karatekin Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü, Çankırı, Türkiye

ORCID: A.U. 0000-0003-3628-7608; B.T. 0000-0002-7469-9948

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Çankırı ili Orta İlçesi kırsalında, 2012-2016 yılları arasında kişilere karşı işlenen suçları coğrafi yaklaşımla incelemektir. Çalışmada öncelikli olarak kavramların üzerinde durularak yazın taraması yapılarak çalışmanın teorik kısmı geliştirilmiştir. Akabinde Orta ilçesi kırsalının tüm köyleri ziyaret edilerek arazi çalışması yapılarak coğrafi yapı yerinde gözlenmiş, özellikle ekonomik ve sosyal yapı ile kültürel doku tespit edilmeye çalışılmıştır. Saha çalışmasında temel olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Bulguların görselleştirilmesi amacıyla çeşitli haritalama ve grafik yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışma sahasının arazi kullanımı, toprak gurupları ve arazi kabiliyeti haritaları oluşturulurken, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü'nün hazırladığı 1/25.000 ölçekli ulusal arazi örtüsü verileri, jeoloji haritası oluşturulurken de Maden Tektik ve Arama Kurumu'nun 1/100.000 ölçekli jeoloji verileri kullanılmıştır. Ayrıca çalışma sırasında; Çankırı İli Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçesi Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçesi Emniyet Müdürlüğü'nden alınan bilgiler ile Türkiye İstatistik Kurumu, Orta İlçesi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Orta Belediyesi, Orta Kaymakamlığı, Orta Meteoroloji Müdürlüğü ve Orta Nüfus Müdürlüğü gibi kurumlardan bilgi talebinde bulunulmuştur. Haritalar ve alan hesaplamaları ArcGIS (10.3) yazılımı kullanılarak hazırlanmıştır. Bölge, suç oranları ve suç türleri açısından değerlendirildiğinde kırsala özgü nitelikler taşıdığı görülmektedir. İşlenen suç çeşitlerine ve suçların işlendiği mekânlar dikkate alındığında akademik yazında belirtildiği gibi kırsala özgü olan yaralama, tehdit, hakaret gibi kişiye karşı işlenen suçlarda yoğunluk görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kırsal Mekan, Kırsal Suç, Suç Coğrafyası.

ABSTRACT

This study used a geographical approach to investigate crimes committed against individuals during 2012–2016 in the rural Orta District of Çankırı, Turkey. The theoretical framework was developed by conducting a literature review with emphasis on relevant concepts. Subsequently, fieldwork was conducted wherein all villages in the district were visited to glean elements of their cultural textures and map their geographical, economic, and social structures. Interviews were mainly used in the ethnographic study, and various mapping and graphical methods were utilized to visualize the findings. Maps of the study area, including characteristics of land use, soil groups, and land capability, were created based on 1/25.000 scaled national land cover data and a geological map prepared by the Ministry of Food, Agriculture and Livestock, General Directorate of Agricultural Reform, and the Mining Research and Exploration Authority. Other sources used in this study include documents and data from the Çankırı Provincial Gendarmerie Command, the Central District Gendarmerie Command, and the Central District of Turkey Statistical Institute, as well as the Police Department, Middle District of Food, Agriculture and Livestock Directorate, Central Municipality, Central District, Central Directorate of Meteorology, and Central Registration Office. Maps and area calculations were prepared using ArcGIS (10.3) software. An evaluation according to crime rates and types reaffirms the region's rural characteristics; notably, the district predominantly experiences crimes such as wounding, threatening, and insulting, which has been widely identified as being specific to the countryside by relevant academic literature.

Keywords: Rural Place, Rural Crime, Crime Geography.

Başvuru/Submitted: 25.03.2019 **Kabul/Accepted:** 14.05.2019

Sorumlu yazar/Corresponding author: Arslan Uluç / arslanuluc@gmail.com

Atıf/Citation: Uluc, A., Tas, B. (2019). Kırsal mekan ve suç: Orta (Çankırı) örneği. B. Gonencgil, T. A. Ertek, I. Akova ve E. Elbasi (Ed.), 1st Istanbul International Geography Congress Proceedings Book (s. 113-125) içinde. İstanbul, Türkiye: Istanbul University Press. <https://doi.org/10.26650/PB/PS12.2019.002.012>

1. GİRİŞ

İnsanlık tarihi ile birlikte gelişen ve farklı birçok bilim dalının araştırma konusu olan suç, yüzyıllardır anlaşılmaya çalışılmaktadır (Sargın ve Temurçin, 2011, s.16). Yazın incelendiğinde suçun nedenleri ve nasıl önleneceğine ilişkin ortak anlayışın geliştirilemediği görülmektedir (Öztürk, 2015, s.15). Toplumsal bir olay olarak kabul gören suç, bireyin toplumda normal olarak kabul edilen davranış kalıplarının dışına çıkmasıdır. Yaşanan bu anormalliğe karşı toplum kendisini korumak amacıyla ortak tepki göstermektedir (Demiray, 2018, s.39). İçli (2013, s. 4) çalışmasında suçu; “Suç hakkında yaradılıştan tek olan veya ayırt edilen hiçbir şey yoktur. Birçok davranış biçimi (ensest dâhil) evrensel olarak suç sayılmaz. Suç faaliyeti, doğuştan olan veya sonradan kazanılan özellikleri ile değil, içinde cereyan ettiği sosyal durumla tanımlanır.” şeklinde ifade etmektedir. Buradan hareketle suçun zaman, mekan ve toplumlara göre değişebilen bir olgu olduğu söylenebilir. Keza belirli bir zamanda suç olarak kabul edilen bir davranışın başka bir zamanda suç olarak kabul edilmeyebileceği gibi bir toplumda suç sayılmayan bir davranışın başka bir toplumda suç sayılamayabilir. Yani suç göreceli bir kavramdır (Humphrey ve Schmallegger, 2012, s.xiv; Çakmak, 2015, s.4). Bu nedenle suç hukuk, sosyoloji, psikoloji, antropoloji, siyaset bilimi, kriminoloji ve mimari gibi birçok bilim dalı tarafından (Sargın ve Temurçin, 2011, s. 15) birden fazla değişkene odaklanarak incelenmektedir (Burkay, 2008, s. 3; Ayan, 2011, s. 19).

Suç ile ilgili olarak geçmişten günümüze yapılan çalışmalar incelendiğinde kavramın daha ziyade birey ve toplum üzerinden incelendiği görülmektedir. Ancak günümüzde konu ile ilgili olarak geliştirilen yaklaşımlarda çevrenin etkisi önem kazanmaktadır. Bu noktada coğrafya çevreyle koordineli çalışan bilim dalı olarak suçlara farklı yaklaşım sergilemekte ve böylece “suç coğrafyası” kavramı ortaya çıkmaktadır (Ünlü ve Büyükgüçlü, 2017, s. 27). Suç coğrafyası kavramını Yıltırak (2010, s. 16) kısaca “suçlu davranışlarının mekânsal özelliklerinin çalışılmasıdır.” şeklinde ifade etmektedir. Başka bir tanımla Aliagaoglu (2007’den akt. Yıltırak, 2010, s. 17) suç coğrafyasını “Suçun ve suçluluğun mekâna bağlı açıklamasını yapan coğrafyanın (beşeri coğrafyanın) gelişen parçası” olarak ifade etmektedir. Sargın ve Temurçin (2011, s. 24) ise “İnsanın etkilediği ve etkilendiği yer anlamında insan-mekân ilişkisi coğrafyanın çalışma alanıdır: Bu bağlamda suç coğrafyası, suçların işlendiği yer ve yerin suça olan etkisini incelemektedir.” yorumunu yapmaktadır.

Ülkemizde suç coğrafyası alanında yapılan çalışmalara bakıldığında ağırlıklı olarak hızlı kentleşmenin etkisiyle suç oranlarının arttığı ve çeşitlendiği kentsel mekânların incelendiği görülmektedir. Kentsel mekân; kentte yaşayanların ortaklığını tanımlayan, günlük yaşam biçiminin oluştuğu bir sahne, bir yaşam ve kimlik alanı olarak tanımlanmaktadır (Gökğür, 2008, s. 51). İnsanların yaşadıkları kentlerde kendilerini güvende hissederek yaşayabilmeleri için güvenli mekânların oluşturulması büyük önem kazanmaktadır. Kentsel mekânların güvenli mekânlar olamamasının temel nedenlerinden birisi kentsel mekân ve suç arasındaki ilişki olarak ifade edilebilir. Bir suçun oluşması için suçlu, mağdur ve mekânın bir arada olması gerekmektedir. Kentlerde gerçekleşen suçlar çoğunlukla kentsel mekanın özelliğinden kaynaklanmaktadır (Ataç ve Gürbüz, 2009, s. 34). Kentsel suç, nüfusunun yoğunluğu nedeniyle kentlerde görülen suç türü olarak tanımlanabilir. Demografik çeşitlilik, farklı yaşam tarzları kentlerin sosyal, kültürel, ticari ve kamusal pek çok etkinliğin bir arada yürütüldüğü mekânlar olmasına sebep olmaktadır. Buradan hareketle kentlerde insan sayısı ile faaliyet/etkinliklerin yoğunluğu birleşince denetim mekanizmasının korunması güçleşmekte ve kentsel suçlarda artış görülmektedir (Aydın, 2010, s. 55-57). Kentsel mekanlarda gerçekleşen suçların nedenlerinin başında göç gelmektedir. Kırsaldan kentlere doğru yaşanan iç göçün kentsel mekânların nüfusunu dengesiz şekilde artırdığı ifade edilebilir. Bu hızlı artış elbette suç oranlarına da etki etmektedir. İstatistikler büyük kentlerde kırsala göre suç oranlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. Ancak Ataç ve Gürbüz (2009, s. 31), kentlerde daha fazla suç işlenmesine karşı kırsalda suç oranlarının daha hızlı arttığını belirtmektedirler. Ceylan (2012, s. 12) yaptığı çalışmada kentsel mekânlarda işlenen suçları incelemiş ve mekân ile suçlar arasında doğrudan ilişki olduğunu tespit etmiştir. Keza yazında konu ile ilgili yapılmış bütün çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşıldığı görülmektedir. Dolayısıyla kentlere göç, ekonomik sorunlar, işsizlik, çarpık kentleşme ve yapılaşma, kentlerde saklanabilme umudunun fazlalığı suç işleme sebepleri arasında gösterilebilir ve bu sebepler arttırılabilir (Derdiman, 2010). Kırsal alanlara bakıldığında ise nüfusun sadece bölgenin sunduğu imkanları kullanarak ekonomik faaliyette bulunması nedeniyle kentlerden farklılık gösterdiği görülmektedir. Fraser (2011, s. 2) bu özelliklerin suç üzerinde farklı etkilerinin olduğunu belirtmektedir. Aslında kırsal suçlar, kenttekenden daha farklı bir tasnife ayrılmamaktadır ancak kırsalın kentlerden farklı özelliklere sahip olması aynı tür suçların kırsalda farklılık göstermesine, bazı suçların hiç görülmemesine veya tersine bazı suçların sadece kırsalda görülmesine neden olmaktadır. Örneğin kentlerde görülen kapkaç tarzı hırsızlık kırsalda görülmezken kırsalda görülen hayvan hırsızlığına da kentlerde pek rastlanmamaktadır. Ayrıca kent merkezinde gerçekleşen bir yaralama olayının ardından yaralının hemen hastaneye kaldırılması sonucunda kurtulması, suçun yaralama olarak kalmasını sağlarken; aynı olayın kırsalda işlenmesi ve yaralının hastaneye kaldırılması için geçen süre içerisinde kişinin hayatını kaybetmesi, olayın adam öldürmeyle sonuçlanmasına neden

olabilmektedir (Weisheit ve Donnermeyer, 2000). Dolayısıyla, kır ve kent arasındaki coğrafi farklılıklar, suçların oluşumunda ve sonuçlarında farklılıkların yaşanmasına neden olmaktadır.

Suç, günümüzde büyük ölçüde şehirler ile özdeşleşen bir kavram olmakla birlikte kırsal alanlarda da suç olaylarına rastlanmaktadır. Suç ile ilgili olarak yapılan çalışmalara bakıldığında en büyük mekânsal alanlar olarak kentlerde işlenen suçlar ile kırsal mekânlarda işlenen suçlar arasında coğrafi nedenlere bağlı olarak farklılıklar olduğu ileri sürülmektedir. Buradan hareketle bu çalışmada, kırsal mekânda yer alan yerleşmelerdeki suçlar ile kentsel yerleşmelerde işlenen suçlar arasında mekânsal farklılıkları ortaya koymak amaçlanmıştır. Bu farklılaşmanın doğal ve beşeri ortam ile doğrudan ilişkili olduğu; kırsal mekânda doğal çevre şartlarının, kentlere oranla daha fazla etkili olduğu, bunun yanı sıra beşeri ortamın her durumda suç ile ilişkili olduğunu ortaya koymak çalışmanın bir diğer amacını oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışma, daha evvel Türkiye’de kırsal suçların coğrafi yaklaşımla ele alınmamış olması nedeniyle özgün değer taşımaktadır. Çalışma, kırsal suçlara çözüm üretmekten ziyade suçun nedenlerini tespit ederek coğrafi bilgi sistemleri ile mevcut durumu incelemeye yöneliktir. Bu sayede kırsal suçlara yönelik çalışmalara daha sağlıklı veriler sağlamak hedeflenmiştir. Çalışmada temel olarak istatistik analiz yöntemleri, yerinde gözlem ve görüşme teknikleri kullanılmıştır.

Çalışmada öncelikli olarak kavramların üzerinde durularak yazın taraması yapılmış, konu ile ilgili yapılmış evvel ki çalışmalar incelenerek çalışmanın teorik kısmı geliştirilmiştir. Akabinde Orta ilçesi kırsalının tüm köyleri ziyaret edilerek arazi çalışması yapılarak coğrafi yapı yerinde gözlenmiştir. Çalışma alanına yapılan arazi çalışmalarında gözlemlerde bulunularak özellikle ekonomik ve sosyal yapı ile kültürel doku tespit edilmeye çalışılmıştır. Saha çalışmasında temel olarak görüşme tekniği kullanılmıştır. Çalışma alanına ilişkin gözlemler ve görüşmeler 30.08.2016- 25.08.2017 yılında gerçekleştirilmiştir. Ziyarette bulunulan Orta ilçesi köy halkı görüşmeye başlamadan önce yapılan çalışma hakkında bilgilendirilmiş daha sonra not tutularak görüşme yapılmıştır. Bunun yanında bulguların görselleştirilmesi amacıyla çeşitli haritalama ve grafik yöntemlerinden yararlanılmıştır. Çalışma sahasının arazi kullanımı, toprak gurupları ve arazi kabiliyeti haritaları oluşturulurken, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı, Tarım Reformu Genel Müdürlüğü’nün hazırladığı 1/25.000 ölçekli ulusal arazi örtüsü verileri, jeoloji haritası oluşturulurken de Maden Tektik ve Arama Kurumu’nun 1/100.000 ölçekli jeoloji verileri kullanılmıştır. Ayrıca çalışma sırasında; Çankırı İli Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçesi Jandarma Komutanlığı ve Orta İlçesi Emniyet Müdürlüğü’nden alınan bilgiler ile Türkiye İstatistik Kurumu, Orta İlçesi Gıda, Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü, Orta Belediyesi, Orta Kaymakamlığı, Orta Meteoroloji Müdürlüğü ve Orta Nüfus Müdürlüğü gibi kurumlardan bilgi talebinde bulunulmuştur. Bilgi alış veriş ifade edilen kurumların e-posta aracılığı ile gerçekleştirilmiştir. Elde edilen nitel ve nicel veriler coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla analiz edilerek haritalanmıştır. Çalışma sahasının topografya, fiziki, eğim ve bakı haritaları oluşturulurken, Harita Genel Komutanlığı’nın 1/25.000 ölçekli topografya verileri, yağış ve sıcaklık haritaları oluşturulurken Meteoroloji Genel Müdürlüğü’nün Ortaköy Meteoroloji İstasyonu’nun 2016 yılları rasatları kullanılmıştır. Haritalar ve alan hesaplamaları ArcGIS (10.3) yazılımı kullanılarak hazırlanmıştır. Schreiber’in Türkiye’de kabul gören ve yaygın olarak kullanılan; yağışın ortalama 100 metrede 54 mm. artış göstermesi kuramı ile göre tüm dünyada genel olarak kabul gören; her 100 metrede sıcaklığın 0,56 Co arttığını ifade eden lapse rate kuramına göre yağış ve sıcaklık haritaları hazırlanmıştır. Her iki kuram da yüksekliğe göre olduğundan 100 metrelik eş yükselti eğrileri ile oluşturulan sayısal yükseklik modeline yağış ve sıcaklık değerlerinin entegre edilmesi yoluyla yağış ve sıcaklık dağılışı verileri oluşturulmuştur.

2. MATERYAL ve METOT

Orta ilçesi, Karadeniz Coğrafi Bölgesinin Batı Karadeniz Bölümünde, Çankırı ilinin merkez ilçesi dahil 12 ilçesinden birisidir. Çankırı il merkezine 63 km. uzaklıktadır. Yüzölçümü 513 km² olan Orta ilçesinin kuzeyinde Kurşunlu ve Atkaracalar ilçeleri, Güneyinde Şabanözü ilçesi ile Güneybatısında Çubuk ilçesi, Batısında Kızılcahamam ilçesi, Kuzeybatısında Çerkeş ve Korgun ilçeleri ve Çankırı ili bulunmaktadır. İlçenin idari yapısına bakıldığında ilçeye bağlı 26 köy ile 1 belde bulunmaktadır (Şekil 1).

Şekil 1: Orta ilçesi konum haritası

İlçenin sınırlarının oluşumunda fiziki coğrafya ön plandadır ve dağların doruk hatlarını izleyen sınırlar doğal sınırlar olarak karşımıza çıkmaktadır (Gökmen, 2007). İlçe merkezinin deniz seviyesinden yüksekliği 1265 metredir. Dağlık ve engebeli alanda kurulu İlçenin güneyinde Aydos Dağı (1.879 m.), Güneybatıda Yıldırım Dağı (2.035 m.) ile batıda Elden Dağı (1.820 m.) başlıca yükseltilerdir. Devrez Çayı, İlçenin batısından doğar, güney ve kuzeydeki dağlık alanlardan gelen küçük dereleri toplayarak Kızılırmak ile birleşmektedir (Şekil 2).

Şekil 2: Orta ilçesi ve kırsalının fiziki haritası

Orta ilçesi ve kırsalının arazi kullanım kabiliyeti açısından incelendiğinde Şekil 3'te görüldüğü üzere bölgedeki arazilerin çoğunlukla tarıma elverişli olmayan VIVIII. sınıf arazilerden oluştuğu görülmektedir. Bu durum bölgede tarımı sınırlayan faktörlerin başında gelmektedir. Orta ilçesinin içinden geçerek akan Devrez Çayı ve kolları tarafından meydana getirilen alüvyon birikintilerin yamaç düzlüklerinde kurulu olduğu görülmektedir. Ekonomisi ağırlıklı olarak tarıma ve hayvancılığa dayalı Orta İlçesi köylerindeki ekonomik faaliyetler incelendiğinde kısıtlılık olduğu görülmektedir. Üretilen ürün sayısı az olup, ekonomik değeri yüksek ürünler üretilmektedir. Hizmet ve sanayi sektörünün de gelişmemiş olması halkın gelir getirici uğraşlarını da sınırlı ve istihdam oranını düşük tutmaktadır. Bölge halkının büyük çoğunluğu yoksulluk sınırının altında gelire yaşamakta ve devletten sosyal yardım almaktadır. Yapılan görüşmelerde bölgedeki ailelerin büyük çoğunluğu kendilerini geçindirmeye yetecek geliri elde edemediklerini ve uzun yıllardır yoksullukla mücadele ettiklerini belirtmişlerdir. Orta İlçe ve kırsalında tarıma elverişli arazilerin az olması nedeniyle bölgede arazi anlaşmazlıkları sıklıkla yaşanmaktadır. Çoğunlukla bölgeden göç etmiş kişilerin, özellikle miras yoluyla kazandıkları tarım arazilerini akrabaları veya üçüncü şahıslarla anlaşarak kiracılık, yarıcılık veya ortakçılık şeklinde işletmek istemesi sonucu anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Yaşanan arazi anlaşmazlıklarının uzun sürmesi veya çözümsüzlük durumlarında bölgede çeşitli suçlarda artışa neden olduğu görülmektedir (Şekil 3).

Şekil 3: Orta ilçesi ve yakın çevresi arazi kullanım kabiliyeti haritası

Orta ilçesi ve kırsalının Orta Anadolu ve Karadeniz coğrafi bölgelerinin geçiş alanında bulunması nedeniyle Karadeniz ikliminden çok yüksek kesimlerde Dağ iklimi ile alçak kesimlerde karasal iklimin etkili olduğu bir bölgedir. Yükseltisi 2000 metreyi bulan yüksek dağ sıralarının bulunması bu durumunun nedeni olarak gösterilebilir (Ayhan, 2012; Gökmen, 2007). İlçenin deniz seviyesinden ortalama yükseltisi 1265 metredir (Şekil 4).

Şekil 4: Orta ilçesi ve yakın çevresi sıcaklık haritası

İklimi kış aylarında soğuk ve uzun, yaz aylarında kurak ve kısadır. Orta Anadolu-Karadeniz geçiş iklim özelliğine sahip görünse de yıllık meteorolojik değerlerin ortalamasına bakıldığında Meteoroloji Genel Müdürlüğü Orta İstasyonu'ndan alınan verilere göre en yüksek 15,93 °C ile 2014 yılında, en düşük ise 1,51 °C ile 2013 yılında ölçülmüştür. Yağış miktarına bakıldığında en fazla yağışı ilkbahar ve kış aylarında aldığı görülmektedir (Şekil 5).

Şekil 5: Yıllara göre Orta ilçesi minimum ve maksimum sıcaklık değerleri

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen olayların aylara göre dağılımı Orta ilçesi ortalama aylık sıcaklık değerleri ile birlikte incelendiğinde; olayların yaz aylarında artış, kış aylarında ise azaldığı görülmektedir. Özellikle nüfus hareketlerinin yoğunlaştığı, bir dönem olan Mayıs –Temmuz – Ağustos aylarında diğer aylara oranla en yüksek seviyede olduğu görülmektedir.

Orta İlçesi kırsalında meydana gelen suçların mevsimsel değişim gösterdiği görülür. Buna göre ilçe kırsalındaki suçlar yaz aylarında artış, kış aylarında ise azalış eğilimi göstermektedir. Özellikle nüfus hareketlerinin yoğunlaştığı, bir dönem olan Mayıs –Temmuz – Ağustos döneminde köylerde nüfus geçici olarak artmaktadır. İlkbahar ve Sonbahar, ekim mevsimi olduğundan tarla anlaşmazlıkları artış gösterip buna bağlı olarak kişilere karşı suçlar işlenmektedir. Yaz mevsimi hasat zamanı gerek sıcak hava koşulları gerek ekonomik çıkarlar kişilere karşı suçları arttırmaktadır. Bu da suç olaylarının yaz döneminde artışını tetiklemektedir (Şekil 6).

Şekil 6: Olayların aylara göre dağılımı

Orta ilçesi ve yakın çevresinde işlenen suçların dağılımına bakıldığında 2012-2016 yılları arasında en çok asayiş olayları ile takibi gereken suçların işlendiği görülmektedir. Toplamda işlenen 302 asayiş olayının; 144'ünü kişilere karşı işlenen suçlar, 103'ünü mal varlığına karşı işlenen suçlar, 55'ini topluma karşı işlenen suçlar oluşturmaktadır. Bölgede asayiş suç bakımından millete ve devlete karşı suç işlenmemiştir (Şekil 7).

Şekil 7: Orta ilçesi kırsalında işlenen suç türleri

İlçe merkez ve yakın köylerine yaz dönemlerinde gelen yabancıların sebep oldukları hareketlilik ve özellikle bahar ve yaz mevsimlerinde yoğunlaşan tarımsal faaliyetleri nedeniyle bölgenin yakınlarına konuşlanan çingene toplulukları nedeniyle İlçede husumet, toplum uyuşmazlığı ve arazi ve miras anlaşmazlığından kaynaklı tartışmalar, tedbirsizlik-dikkatsizlik, ailevi geçimsizlik ve menfaat temin etme suçları yoğun olarak görülmektedir. Orta ilçesi kırsalında Jandarma Komutanlığı'na intikal eden suçlar incelendiğinde arazi anlaşmazlığının ve husumete dayalı suçların yoğun olmasının nedeni verimli tarım arazileri olarak görülebilir. Ayrıca Devrez Çayı'nın üst çıkışı üzerine yapılan ve bölgenin içme suyu ihtiyacını karşılayan Çankırı İlının en büyük barajı Güldürcek Barajı, Orta İlçesi yakınında bulunmaktadır. Bu nedenle Orta İlçesinde, bölgenin içme suyunu temin eden boru hatlarının, belirli bir bölgeye daha çok su gitmesi için vanalarının veya şebekelerin tahrip edilmesi suçuna sık rastlanmaktadır. Orta İlçesinin bulunduğu konum nedeniyle ulaşımının rahat olmasına ve güvenli iç bölge olması sebebiyle de sürekli olarak göç dalgasına maruz kalmasına neden olmuştur. Bu bağlamda işlenen suç türlerine bakıldığında kırsal kesimdeki suçların mera ve orman kanununa muhalefet, kötü muamele ve imar kirliliği olduğu görülmektedir. Mala karşı işlenen suçlarda ise kişiye ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve hırsızlık (bağ, bahçe, tarla, hayvan hırsızlığı) suçlarının varlığı görülmektedir. Ayrıca kişiye karşı işlenen diğer suçların da kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama ve tehdit ile taksirle yaralama suçları olduğu görülmektedir. Dolayısıyla İlçenin coğrafi konumuna bağlı olarak ortaya çıkan avantajlar, kişiye karşı işlenen suç oranlarında artışa sebep olmaktadır. Bu nedenlerden ötürü İlçede suçlu profillerine bakıldığında tarımla uğraşan çiftçi kesimin % 59 ile en yüksek suçluluk oranına sahip olduğu görülmektedir. Bunun nedeni bölgedeki ekonomik faaliyetlerde çeşitliliğin olmamasıdır. Bölgede istihdam sağlayan tek sektörün tarım sektörü olması yöre halkının ağırlıklı olarak çiftçi olmasına neden olmuştur. Orta İlçe merkez ve yakın köylerindeki hizmet sektörüne bakıldığında işletmelerin genel olarak bakkal, elektrikli, tesisatçı gibi küçük işletmelerden (esnaf) oluştuğu görülmektedir (Şekil 8).

Şekil 8: Olayların nedenlerine göre dağılımı

Orta İlçe merkez ve köylerinin 1965 yılından itibaren nüfus durumuna bakıldığında, 2000 yılından itibaren sürekli düşüşe geçtiği görülmektedir. İlçenin nüfus miktarına bakıldığında; 1965 yılı nüfus sayımına göre 23.341 olan Orta İlçesi nüfusu 2017 yılı nüfus sayımında 10.832'ye kadar gerilemiştir. Nüfus sayımı verileri incelendiğinde özellikle kırsal alanda yaşandığı görülmektedir. Kırsal alandaki iş imkanlarının zayıf olması, eğitim-öğrenim imkânlarının daha iyi olması gibi sebeplerden ötürü bölgede köylerden İlçe merkezine doğru göç yaşanmasına neden olmaktadır.

Orta İlçe merkez ve köylerinde göçün temel nedeni gün geçtikçe ağırlaşan yaşam koşulları ve ekonomik sıkıntılar olarak gözlenmiştir. İşsizlik bölgede ciddi bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. Kente göç edenlerin başında lise çağını doldurmuş gençler ile yeni evli çiftlerin olduğu görülmektedir. İş bulmak, meslek edinmek, yüksek öğrenim alabilmek (üniversite okumak) göçün nedenlerinin başındadır. Ayrıca köydeki genç kızların daha özgür ve rahat yaşam için şehirde yaşayan ve çalışan erkeklerle evlenmek istemeleri veya eşlerini kente göçe zorlamaları da göçün hızını artıran nedenlerdendir. Sahada yapılan görüşmelerden Orta ilçesi merkez ve köylerinden başta Ankara ve İstanbul olmak üzere büyük şehirlere doğru ve yurt dışına göç ettikleri tespit edilmiştir.

İstihdam alanının sadece tarım ve hayvancılık sektörüyle sınırlı olması, halkın ekonomik kazanım sağlamak için hayvan hırsızlığı, bağ/bahçe hırsızlığı, suyun akış yönünün değiştirilmesi/engellenmesi ve arazi anlaşmazlıklarından ötürü yaralama, kişiye hakaret gibi tarımsal suçların yoğun olarak yaşanmasına neden olmaktadır. Bölgede tarımsal yetersizliklerin bir türlü aşılamaması, alternatif iş imkânlarının yaratılamaması gibi nedenlerle her geçen yıl nüfusta azalma olmasına karşın suç oranları artmaktadır. Çalışma sonucunda Orta İlçesinde yıllar itibariyle yaşanan göç nedeniyle nüfusun azalmasına karşın suç oranlarında azalmanın gözlenmemiş olmasıdır. 2012-2016 yılları arasındaki suç sayılarının seyri incelendiğinde 2013 ve 2014 yıllarında 2012 yılına oranla (ortalama % 50 oranında) azalma olmasına karşın 2015 ve 2016 yıllarında suç sayılarında tekrar artış olmuş ve 2012 yılı rakamlarını geçmiştir. Bölgede suç oranlarının sürekli artış göstermesinin nedeni coğrafî, ekonomik ve sosyolojik açıdan yorumlanabilir (Şekil 9).

Şekil 9: Olayların yıllara göre dağılımı

Bölgenin suç istatistikleri incelendiğinde Türkiye ile paralellik göstererek arazi anlaşmazlıklarına bağlı olarak meydana gelen suç türleri içerisinde büyük oranda “kasten yaralama” ve “tehdit” suçlarının yüksek olduğu görülmektedir. Tarımsal gelirin yüksek olduğu tarım arazilerinde arazi anlaşmazlığına bağlı suç oranı daha da artmaktadır (Şekil 10).

Şekil 10: Orta ilçesi kırsalında işlenen suç türleri

Olayların belde ve köylere göre dağılımlarına bakıldığında %20'sinin Yaylakent beldesinde, % 14'ünün Özlü, % 19'unun Dodurga ve %17'sinin Elmalık köylerinde meydana geldiği görülmektedir. Olayların bu beldelerde yoğunlaşmasının nedenleri her bir köy-belde için ufak farklılıklar gösterse de genel olarak ekonomik nedenlere bağlı olduğu söylenebilir. Daha evvel ifade edildiği gibi ekonomik, sosyal ve kültürel altyapının eksiklikleri bölge halkının kırsala özgü olan hayvan hırsızlığı, bağ/bahçe hırsızlığı, arazi anlaşmazlıkları, kasten yangın çıkarma gibi mala karşı suçlar ile kişilerin aralarında doğan anlaşmazlıklara bağlı adam yaralama, tehdit gibi suçları işlemesine neden olmaktadır. Suç oranının en yüksek olduğu Yaylakent beldesi, Orta ilçesinde tarım faaliyetlerinin en çok yapıldığı belde olarak dikkat çekmektedir. Bu yöredeki arazilerin diğer bölgelere göre tarıma daha elverişli olması, arazi anlaşmazlıklarını da beraberinde getirmektedir. Tarımsal ürünlerdeki çeşitlilik elbette yöre halkı için ekonomik açıdan önem taşımaktadır. Dolayısıyla Yaylakent beldesinde araziler değer taşımakta, bu nedenle yörede arazi anlaşmazlıklarından kaynaklı suçlar işlenmektedir. Arazi anlaşmazlıklarının yanısıra beldede yaz aylarında (Temmuz ayının ilk haftası) geleneksel yaz şenliklerinin düzenlenmesi yabancıların bu dönemde bölgeye yoğun ziyaretlerinin olmasına dolayısıyla da hırsızlık, yan kesicilik gibi suçların oranının artmasına neden olmaktadır. Suç oranı yüksek bir diğer yerleşim yeri olan Elmalık köyü, Yaylakent beldesi gibi diğer köylere oranla daha iyi yaşam koşullarına sahip, kültürel etkinliklerin yaşandığı bir köy olarak karşımıza çıkmaktadır. Her yıl Temmuz ayında Çankırı yöresine özgü “Yârenlik” kültürünün tanıtımı için yöre halkının imkânlarıyla şenlik düzenlenmektedir. Ayrıca Türk tarihi açısından manevi öneme sahip Elvan Seyyid Hazretleri Vakfıyesi'nin bulunması, yörede inanç turizminin kısmen de olsa gelişmesine neden olmuştur. Öyle ki Elvan Seyyid Türbesi, yoğun ziyaretçi trafiğine sebep olması sebebiyle, gelen ziyaretçilerin ibadetlerini rahat yapabilmeleri için (adaklıkların kesilmesi ve pilav pişirilerek ikramın yapılabilmesi gibi) köyde özel bir betonarme yapı inşa edilmiştir. Köyün merkezinde bulunan bu yapı, köye yakın yerleşim yerlerinin dışında uzak yerleşimlerden de ziyaretçi toplamaktadır. Elvan Seyit Hz. anma merasimi nedeniyle kentlerden Elmalık köyüne mevsimlik olarak gelen (yazlıkçı olarak tasvir edilen) kişilerin kentsel hayatın etkisiyle köyde sürekli ikamet eden köylülerle yaşadıkları kültür çatışması sonucu adli olaylarda artış yaşanmaktadır. Diğer suç oranının yüksek olduğu Dodurga ve Özlü köylerinde ise suç oranlarının yüksek olması daha çok bu yörelerin alt yapı ve işsizlik sorununa bağlanabilir. Özellikle Özlü köyünde hâlâ temel altyapının tamamlanmamış olması (köyü merkeze bağlayan yolun bitirilememiş olması ve tarım arazileri sulama sistemlerinin olmaması gibi), verimli tarım arazilerinin azlığı nedeniyle yöre halkının ciddi ekonomik sıkıntı yaşamasına ve suça yönelmesine neden olmaktadır. Bölgede yapılan görüşmelerde yöre halkının hayvan otlatmak için yaylalara çıktığı dönemde boş kalan evlerinde ve işyerlerinden hırsızlık suçu başta olmak üzere, yaylada kişi ve aileler arasında hayvan otlatma, yaylaların kullanımı gibi konularda ciddi tartışma ve kavgaların yaşandığı öğrenilmiştir (Şekil 11).

Şekil 11: Olayların belde ve köylere göre dağılımı (2012-2016)

Orta İlçe Jandarma Komutanlığı sorumluluk bölgesinde son beş yıl içinde meydana gelen olaylarda, olaylara karıştığı belirlenen şüphelilerin %97'si erkek, %3'i ise kadınlardan oluşmaktadır. Şüphelilerin eğitim durumlarına baktığımızda ise %1'i okur-yazar olmayan, %18'si okur-yazar, %65'i ilköğretim mezunu, %6'si ortaokul mezunu, %10'u lise mezunu, %1'i de üniversite mezunudur (Şekil 12).

Şekil 12: Orta ilçesi kırsalında şüphelilerin eğitim durumlarına göre dağılımları (2012-2016)

3. SONUÇ ve TARTIŞMA

Bu çalışmanın amacı Çankırı ili Orta ilçesindeki kırsal suçları coğrafi bakış açısıyla ele almaktır. Çalışmada Orta ilçesine bağlı belde ve köylerinde işlenen suçlar ve suçluların mekânsal dağılışı tespit edilmeye çalışılmıştır. Tarih aralığı olarak 2012-2016 yılları arası çalışılmış ve çalışmada kullanılan tüm veriler Orta İlçe Jandarma Komutanlığı'ndan elde edilmiştir.

Bölge, suç oranları ve suç türleri açısından değerlendirildiğinde kırsala özgü nitelikler taşıdığı görülmektedir. İşlenen suç çeşitlerine ve suçların işlendiği mekânlar dikkate alındığında akademik yazında belirtildiği gibi kırsala özgü olan yaralama, tehdit, hakaret gibi kişiye karşı işlenen suçlarda yoğunluk görülmektedir. Genelde arazi anlaşmazlıklarından veya aileler arasındaki husumetin devamından doğan bu suçlar Orta ilçesinin kırsal yerleşim yeri olma özelliğinden kaynaklanmaktadır. Kırsal alanlarda statü kazanabilmek için köy yönetimine girilmesi gerekmektedir. Ülkemizde kırsal alanların yönetiminden “muhtar” sorumludur. İhtiyar heyeti ile birlikte çalışsa da muhtar, köyün kalkınmasından sorumludur ve faaliyetlerin yürütülmesinden devleti temsilen sorumludur. Dolayısıyla kırsal alanlarda, özellikle Orta ilçesi kırsalındaki gibi sosyal tabakalaşmanın az olduğu bölgelerde muhtarlık seçimleri büyük önem taşımaktadır. Çalışma sahasında yapılan gözlemlerde, siyasi güç olarak kabul edilen muhtarlık seçimlerine halk arasında büyük önem addedildiği ve seçim dönemlerinde adaylar ve tarafları arasında yaşanan anlaşmazlık ve tartışmaların zaman içerisinde husumete dönüşmesi de bölgede suça neden olmaktadır. Orta İlçesi kırsalında yaşanan suç olaylarında %59 gibi büyük oranla husumetin neden olarak çıkmasının temel sebebi sosyal tabakalaşma ile açıklanabilir. Çalışma neticesinde araştırma bölgesinde suçların oluşumunda ekonomik nedenlerin ve toplum baskısının etkili olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla çalışmanın başında belirtildiği gibi kırsal mekânlardaki suçun kentsel mekânlarla arasındaki doğal ve beşeri-ekonomik yapıdaki farklılıklardan kaynaklandığı ileri sürülebilir.

Çalışma sonucunda Orta ilçesinde yıllar itibarıyla yaşanan göç nedeniyle nüfusun azalmasına karşın suç oranlarında azalmanın gözlenmemiş olmasıdır. 2012-2016 yılları arasındaki suç sayılarının seyri incelendiğinde 2013 ve 2014 yıllarında 2012 yılına oranla (ortalama % 50 oranında) azalma olmasına karşın 2015 ve 2016 yıllarında suç sayılarında tekrar artış olmuş ve 2012 yılı rakamlarını geçmiştir. Bölgede suç oranlarının sürekli artış göstermesinin nedeni coğrafi, ekonomik ve sosyolojik açıdan yorumlanabilir. Coğrafi olarak baktığımızda bölgenin fiziki özelliklerinin ekonomik ve beşeri yönden olumsuz etki yarattığı görülmektedir. Bölgenin verimli tarım arazilerinin olmaması, ikliminin soğuk ve sert olması nedeniyle tarım ürünlerinde çeşitliliğin az olmasına ve yeraltı zenginliklerinin olmaması sanayisinin gelişmesine engel olmuştur. Dolayısıyla bölgenin ekonomik faaliyetleri kısıtlılık yaşamaktadır. Bu kısıtlılıklar gelir yetersizliği olarak bölgede sosyolojik olarak sorunlara neden olmaktadır. Bu çerçevede ele alındığında bölgenin coğrafi sorunlarından kaynaklı ekonomik faaliyetlerindeki yetersizlikler bölgede suç oranlarının yükselmesine neden olmaktadır. Keza bölgede yöre halkı ile yapılan görüşmelerde en önemli sorun olarak işsizlik dile getirilmiştir.

İşlenen suçlara bakıldığında asayiş suçlarının yüksek olduğu görülmektedir. Asayiş suçları içerisinde de kişiye karşı işlenen suçlar % 60,92 ile en yüksek orana sahiptir. Kişiye karşı işlenen suçlar incelendiğinde ise suçların büyük oranda (%55,97) hayata ve vücut dokunulmazlığına karşı işlendiği görülmüştür. Kasten yaralama ile trafik kazası sonucu taksirle yaralama suçları bölgede en çok rastlanan suç türleridir. Bunları hürriyete ve şerefe karşı suçlar arasında sayılan kişilere ve kişinin hatırasına hakaret suçu ile tehdit takip etmektedir. Bölgede cinsel dokunulmazlığa karşı bir suç işlenmiştir.

Çalışmada Orta ilçesinde kişiye karşı işlenen suçların en çok Özlü köyünde (24) yaşandığı görülmektedir. Özlü köyünü Yaylakent beldesi (19), Karaağaç köyü (18), Elmalık köyü (17) ve Dodurga köyü (16) takip etmektedir. Kişiye karşı suçların bu belde ve köylerde daha fazla rastlanmasının nedeni nüfusunun diğer köylere göre daha fazla olması ve bölgenin en önemli geçim kaynağı olan tarım ve hayvancılığın yoğun olarak bu bölgelerde yapıyor olmasıdır. Buna ilaveten bu belde ve köylerin sosyokültürel yönden daha aktif yerleşimler olmaları (şenliklerin düzenlenmesi, yâren gecelerinin organize edilmesi, inanç turizminin olması vb) da suç oranlarının yüksek olmasında etkilidir.

Orta İlçesi kırsalında meydana gelen suçların mevsimsel değişim gösterdiği görülür. Buna göre ilçe kırsalındaki suçlar yaz aylarında artış, kış aylarında ise azalış eğilimi göstermektedir. Özellikle nüfus hareketlerinin yoğunlaştığı, bir dönem olan Mayıs –Temmuz –Ağustos döneminde köylerde nüfus geçici olarak artmaktadır. Bu da suç olaylarının yaz döneminde artışı tetiklemektedir. Orta İlçe ve köylerinde tarıma elverişli arazilerin az olması nedeniyle bölgede arazi anlaşmazlıkları sıklıkla yaşanmaktadır. Çoğunlukla bölgeden göç etmiş kişilerin, özellikle miras yoluyla kazandıkları tarım arazilerini akrabaları veya üçüncü şahıslarla anlaşarak kiracılık, yarıcılık veya ortakçılık şeklinde işletmek istemesi sonucu anlaşmazlıklar yaşanmaktadır. Yaşanan arazi anlaşmazlıklarının uzun sürmesi veya çözümsüzlük durumlarında bölgede çeşitli suçlarda artışa neden olduğu görülmektedir. Bu bağlamda işlenen suç türlerine bakıldığında kırsal kesimdeki suçların mera ve orman kanununa muhalefet, kötü muamele ve imar kirliliği olduğu görülmektedir. Mala karşı işlenen suçlarda ise kişiye ait mala zarar verme, hakkı olmayan yere tecavüz ve hırsızlık (bağ, bahçe, tarla, hayvan hırsızlığı) suçlarının varlığı görülmektedir. Ayrıca kişiye karşı işlenen diğer suçların da kasten yaralama, trafik kazası sonucu taksirle yaralama ve tehdit ile taksirle yaralama suçları olduğu görülmektedir. Yerleşme dokusu ile suç arasında da bazı ilişkiler görülmektedir. Orta İlçesi köylerinin toplu dokuya sahip olması hırsızlara bir takım avantajlar sağladığı görülmektedir. Kırsalın geniş bir araziye kapsamı hırsızların rahat hareket etmelerini sağlamaktadır. Ayrıca kolluk kuvvetlerinin geniş bir araziye kapsayan kırsal da kolluk kuvvetlerinin olaya müdahale süresini olumsuz etkilemektedir.

Konuya genel olarak bakıldığında ülkemizin uzun yıllardır yaşadığı açmazlardan olan kır-kent ikileminin yaşanmaya devam ettiği görülmektedir. Kırsal alanlarla kentsel alanlar arasında yaşanan gelişmişlik farkı, halk nezdinde kırsal alanların iticiliğini artırmakta ve kentleri çekici hale getirmektedir. Bu gerçeğe yola çıkıldığında kırsal kalkınma sorunu önemle ve acilen üzerinde durulması gereken bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kırsal alanlara gerçekçi çözümlerin üretilmesi, çözümler üretilirken halktan görüş alınması ve kararlılıkla çözümlerin uygulanması gerekmektedir. Ayrıca kırsal suçların oluşmasında çok önemli bir neden olan coğrafya biliminin kolluk kuvvetleri tarafından öğrenilmesi ve coğrafi sistemlerin kullanımının ne denli önemli olduğu da kabul edilmelidir. Özellikle suç ile ilgili elde edilen verilerle mekânsal verilerin ortaya koyduğu analizler, suçla mücadelede kolluk kuvvetlerinin konuya bakışını değiştireceği gibi suçla mücadelede etkisini de artıracaktır. Çünkü suçun miktarı ile beraber gerçekleştiği mekânın özelliklerinin de bilinmesi ve buna göre suç dağılımının yapılması suçla mücadeleyi etkili kılmaktadır. Suçun geliştiği ve güç kazandığı mekânların özelliklerinin bilinmesi, ne tür önlemlerin alınması gerektiğini açık olarak ortaya koymaktadır. Bu durum suç coğrafyasının önemini ortaya koymaktadır. İş bu nedenle ülkemizde suçların önlenmesi ve soruşturulması da coğrafyanın unsurlarından maksimum seviyede yararlanılmalıdır. Kırsal coğrafya ve şehir coğrafyası bakımından anlaşılmalı çalışılmalıdır. Çünkü suçun coğrafyası da coğrafi unsurlarla değişmektedir. Uygulayıcı ve karar verici kolluk ve adli mercilerin eğitiminde, suçların çözümünde kriminal incelemeler yanında coğrafya bünyesinde bulunan uzmanlık dallarından faydalanılmasının gerekliliği anlatılmalıdır. Adli bilimlerin bünyesine dâhil edilme çalışmaları arttırılmalıdır. Suçların önlenmesi ve soruşturulması coğrafyadan faydalanmak toplum huzuruna katkısının arttırılmasını sağlayarak ülke kaynaklarının verimli kullanılması en önemlisi suça neden olan bazı etkenlerin engellenmesi sosyolojik açıdan zenginlik sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Ataç, E. ve Gürbüz, D. (2009). Kentsel mekânda gelişen suça müdahale etmede disiplinlerarası güvenlik politikaları. *Polis Bilimleri Dergisi*, 11(1), 25-46.
- Ayan, S. (2011). *Suçlu kim? Türkiye’de çocuk suçluluğu*. Ankara: Ütopya Yayınevi.
- Aydın, M., A. (2010). *Kentsel mekan suç ve suçluluk: kadıköy örneği* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Ayhan, B. (2012). *Çankırı orta ilçesi: dün, bugün*. Ankara: Karaca Ofset.
- Burkay, S. (2008). *Teorik çerçevede suç* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Antalya.
- Ceylan, Y. (2012). Zorunlu göç ve suç ilişkisi (muş ili örneği). *Akademik Bakış Dergisi*, 32 (Eylül – Ekim).
- Çakmak, C. (2015). Suçu açıklayan sosyo-ekonomik temelli yaklaşımlar. *International Journal Of Political Science Researches*. 1(1), 1-49.
- Demiray, N. (2018). *Çocuk suçluluğunu etkileyen muhtemel faktörler: suç korkusu, kentleşme ve aile yapıları (samsun ilkadım ve canik ilçeleri örneği)* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Samsun.
- Derdiman, R. C. (2010). Kentleşmenin suça etkisi ve kentlilerin suçla mücadelesinin ssyal ve hukuki boyutları. *Çağdaş Yerel Yönetimler Dergisi*, 19(3), 49-73.
- Erdoğan, A. Ve Düzgün, S. (2003). Mekan ve suç, suç haritalaması ve diğer analitik yaklaşımlar. *Emniyet Genel Müdürlüğü Polis Dergisi*, 9, 482-490.
- Humphrey J. A., Schmallegger, F., (2012), *Deviant behavior*, 2nd Ed., Sudbury, MA: Jones & Barlett Learning.
- Fraser, J. (2011). *Rural Crime Prevention: A Literature Review*. Ottawa: Crime Prevention Ottawa Publication.
- Gökgür, P. (2008). *Kentsel mekânda kamusal alanın yeri*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.
- Gökmen, B. (2007). *Çankırı ili coğrafyası* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çankırı.
- İçli, T. (1993). *Türkiye’de Suçlular-Sosyal Kültürel Ve Ekonomik Özellikleri*. Ankara: AKM Yayınları.
- Öztürk, M. (2015). *Sosyolojik açıdan suç korkusu ve yaşam memnuniyeti: mersin ili örneği* (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas.
- Ünlü, M. Ve Büyükgüçlü, A. (2017). Türkiye’de suç coğrafyası kavramının emniyet teşkilatı eğitimi açısından değerlendirilmesi. *Marmara Coğrafya Dergisi*, 36, 26-32.
- Yıltrık, M. L. (2010). *Balıkesir İli Kırsalında Kişilere Ve Mal Varlığına Karşı Karşı İşlenen Suçlar (2004-2008): Coğrafi Bir Yaklaşım* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.